

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ЛОГІСТИЧНИЙ ПРОЦЕС НА СКЛАДІ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ СКЛАДУВАННЯ

Анотація. Розкрито значення логістичного процесу на складі. Розглянуто основні проблеми ефективності складування. Визначено та наведено основні заходи, спрямовані на уникнення цих проблем.

Аннотация. Раскрыто значение логистического процесса на складе. Рассмотрены основные проблемы эффективного складирования. Определены и приведены основные мероприятия, направленные на устранение этих проблем.

Annotation. The importance of the logistic process at the warehouse is disclosed. The basic problems of the effective warehousing are considered. The basic steps to avoid these problems are identified and described.

Ключові слова: логістичний процес, склад, складування, логістичні операції, логістична функція.

Логістика на складі охоплює всі головні виробничі сфери підприємства. Тому логістичний процес на складі потребує синхронної роботи поповнення запасами, обробки вантажів та фактичного розподілення замовлень. Даним напрямом досліджень займалось багато зарубіжних і вітчизняних авторів, серед яких: Анікін Б. О., Алесінська Т. В., Бауерсокс Д. Дж., Гаджинський А. М., Кальченко А. Г., Крикавський Є. В., Клос Д. Дж., Ларіна Р. Р., Окландер М. А., Пономарьова Ю. В., Сергєєв В. І. Аналіз досліджень цих вчених показав, що недостатньо обґрунтовано теоретичні аспекти управління якістю логістичних процесів на підприємстві. Крім того, в наукових роботах з економіки недостатньо приділялася увага інтеграційним процесам у сфері логістики [1].

Метою написання статті є розкриття теоретичних аспектів логістичного процесу на складі та обґрунтування основних проблем ефективності складування.

Логістичний процес – це взаємообумовлений, цілеспрямований рух сукупності потоків ресурсів та їх трансформація у процесі задоволення платоспроможного попиту на готовий продукт. Логістичний процес на підприємстві охоплює логістичні операції і логістичні функції.

Логістична операція – це самостійна частина логістичного процесу, відособлена сукупність дій, спрямованих на генерування, перетворення або поглинання основного матеріального та супутніх йому інформаційних, фінансових та інших логістичних потоків.

Логістична функція – це сукупність логістичних операцій, спрямованих на досягнення цілей, поставлених перед логістичною системою або її елементами (ланками) [2].

Логістичний процес на складі – це широке та комплексне поняття, від ефективної реалізації якого залежить величина витрат на зберігання запасів матеріалів та готової продукції того чи іншого підприємства незалежно від його виду діяльності. Логістичний процес на складі є достатньо складним, він вимагає узгодження функцій постачання запасами, переробки вантажу і розподілу замовлень. Логістика на складі охоплює всі основні функціональні галузі, що розглядаються на мікрорівні. На складах здійснюється цілий комплекс різноманітних послідовно виконуваних операцій з надходження, зберігання та відпуску товарів. Ці операції в сукупності і складають складський технологічний процес. У свою чергу, логістичний процес на складі є набагато ширшим поняттям, ніж технологічний процес складу і забезпечує такі етапи:

- постачання запасами;
- контроль за поставками;
- розвантаження і приймання вантажів;
- внутрішньоскладське транспортування та перевалку вантажів;
- складування і зберігання вантажів;
- комплектацію (комісіонування) замовлень клієнтів та відвантаження;
- транспортування та експедирування замовлень;
- збирання та доставку порожніх товароносіїв;
- контроль за виконанням замовлень;
- інформаційне обслуговування складу;
- обслуговування клієнтів (надання послуг) [3].

Функціонування всіх складових логістичного процесу має розглядатися у взаємозв'язку та взаємозалежності. Умовно весь процес можна поділити на три частини:

- операції, спрямовані на координацію служби закупівлі;
- операції, безпосередньо пов'язані з переробкою вантажу та його документацією;
- операції, спрямовані на координацію служби продажів [4].



Рис. Логістичний процес на складі

У процесі реалізації логістичного процесу на складі виникають такі проблеми:
 вибір між власним складом або складом загального користування;
 ефективне використання складського приміщення;
 кількість складів і місце розташування складу;
 вибір системи складування.

Ефективне і своєчасне вирішення даних проблем дає змогу підприємству максимально оптимізувати роботу складу і підвищити ефективність реалізації всіх логістичних процесів на ньому.

Основні проблеми ефективності складування та можливі шляхи їх вирішення такі [5]:

1. Вибір типу, кількості і складів. У даному випадку вибір із двох альтернатив – придбання складу у власність або використання складів загального користування – це один із найбільш головних негарздів у складуванні. Обидва варіанти мають переваги та недоліки.

Вибір між придбанням складу у власність або використанням складів загального користування розглянуто в таблиці.

Таблиця

Переваги та недоліки варіантів вибору типу та кількості складів

Тип складу	Переваги	Недоліки
Власний склад	1) високий рівень контролю за операціями; 2) гнучкість стосовно загальної політики організації; 3) нематеріальні вигоди, такі, як імідж, враження надійності і загальну стабільність	1) високі інвестиції в капітальне будівництво та підтримка; 2) відсутність гнучкості, що дозволяє враховувати попит, що змінюється, зокрема сезонний
Склад загального користування	1) відповідальність за втрату чи псування товару несе склад; 2) значно гнучкіше. Пропонує як простір, і розташування; 3) не вимагає інвестицій; 4) професіоналізм фахівців, які надають різні складські послуги; 5) наявність найсучаснішого устаткування й використання передових методів під час проведення складських операцій	Низька міра контролю над операціями

2. Ефективне використання складських площ. Для управління складом дуже важливе планування, що визначає фізичне розміщення полиць для зберігання, зон вантаження та розвантаження, тип устаткування. Усе це зумовлює ефективність виконуваних операцій. Наприклад, якщо часто використовуваний продукт зберігається далеко від зон приймання і відвантаження, щоразу витрачається чимало часу з місця його зберігання до зони відвантаження.

Рациональна розбивка складських площ на робочі (складські) зони дозволяє забезпечити оптимальний процес переробки вантажів складу та максимальне використання наявних складських потужностей. Основним принципом

розподілу складської площі є виділення простору з урахуванням особливостей надходження товару, характеристик складської техніки тощо для послідовного здійснення логістичних операцій вантажопереробки.

У загальному вигляді вирізняються такі основні складські зони: зона приймання; зона основного зберігання (стелажного і штабельного); зона комплектації замовлення; зона пакування й консолідації відправок; зона відвантаження. Планування складу має забезпечити безперешкодний рух вантажів.

3. Кількість складів і місце розташування складу. Залежно від виду діяльності підприємства та величини виробництва різні підприємства потребують різну кількість складів. До того ж важливе питання з територіального розміщення складу, оскільки не завжди підприємство має змогу будувати власні склади у відносній близькості до виробничих потужностей або використовувати склади загального користування, які можуть взагалі бути відсутніми в регіоні. Тому виникає питання про доцільність використання обраної складської мережі, зважаючи на її територіальне розміщення. Доцільно було б, при виборі кількості складів і їх територіального розміщення не ставити на перше місце витрати на складування та ігнорувати при цьому територіальний фактор, оскільки в майбутньому транспортні витрати можуть бути надто високими, що в свою чергу, створить додаткові проблеми для підприємства.

4. Вибір системи складування. В основі системи складування полягає вирішення питання оптимального розташування вантажів/матеріалів/продукції на складі і можливість раціонального управління ними. Саме тому вибір системи здійснюється методом кількісної та якісної оцінки, що передбачає виявлення взаємопов'язаних факторів, що систематизовані в групу підсистем, а саме система комплектації, складова вантажна одиниця, характер вантажу, керування переміщенням вантажу тощо, кожна з яких містить у собі набір різноманітних елементів. Для вирішення даного вибору прийнято використовувати систему схем та діаграм або спеціальних програмних пакетів на ЕОМ.

Отже, можна зробити висновок, що логістичний процес на складі є однією з обов'язкових умов ефективної реалізації і здійснення діяльності підприємства. Тому вирішення питань з вибору типу складу, його розміщення та характеру системи складування є запорукою ефективної реалізації логістичних процесів на складах.

Наук. керівн. Авраменко О. В.

Література: 1. Качуровський В. Є. Логістика : конспект лекцій для студентів денної та заочної форми навчання / В. Є. Качуровський. – Вінниця : ВВ ВНАУ, 2010. – 144 с. 2. Аникин Б. А. Логистика : учебн. пособ. / Б. А. Аникин, Т. А. Родкина. – М. : Проспект, – 2005. – 216 с. 3. Аникин Б. А. Логистика : учебн. пособ. / под ред. Б. А. Аникина. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 218 с. 4. Кальченко А. Г. Логістика : підручник / А. Г. Кальченко. – К. : КНЕУ, 2003. – 284 с. 5. Неруш Ю. М. Логистика / Ю. М. Неруш. – 3-е изд. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 196 с. 6. Гаджинский А. М. Логистика : учебник / А. М. Гаджинский. – 11-е изд. – М. : Изд. "Дашков и К^о", 2005. – 248 с.